

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (osmo vijeće)

1. prosinca 2022.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Direktiva 2011/7/EU – Borba protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama – Naknada za troškove naplate koje je vjerovnik imao zbog dužnikova zakašnjelog plaćanja – Članak 6. – Minimalni fiksni iznos od 40 eura – Kašnjenje u više plaćanja za periodične isporuke robe ili periodična pružanja usluga, izvršene u okviru jednog te istog ugovora”

U predmetu C-370/21,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Landgericht München I (Zemaljski sud u Münchenu I, Njemačka), odlukom od 19. travnja 2021., koju je Sud zaprimio 15. lipnja 2021., u postupku

DOMUS-Software-AG

protiv

Marc Braschoß Immobilien GmbH,

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: N. Piçarra (izvjestitelj), u svojstvu predsjednika vijeća, N. Jääskinen i M. Gavalec, suci,

nezavisni odvjetnik: A. Rantos,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za DOMUS-Software-AG, T. Schwartz, *Rechtsanwalt*,
- za Europsku komisiju, G. Gattinara i C. Hermes, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: njemački

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 6. stavaka 1. i 2., u vezi s člankom 3. Direktive 2011/7/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama (SL 2011., L 48, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 2., str. 200.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva DOMUS-Software-AG (u daljnjem tekstu: društvo Domus) i društva Marc Braschoß Immobilien GmbH (u daljnjem tekstu: društvo MBI) povodom zahtjeva za fiksnu naknadu za troškove naplate koji su nastali kao posljedica uzastopnih zakašnjelih plaćanja u okviru jednog te istog ugovora.

Pravni okvir

Pravo Unije

- 3 U uvodnim izjavama 3., 17., 19. i 22. Direktive 2011/7 navodi se:
  - „(3) Mnoga plaćanja u poslovnim transakcijama među gospodarskim subjektima odnosno između gospodarskih subjekata i javnih tijela uslijede kasnije nego što je određeno ugovorom, odnosno, utvrđeno općim komercijalnim uvjetima. Iako je roba isporučena, odnosno, usluge pružene, mnogi ispostavljeni računi plaćaju se znatno nakon roka. Takva zakašnjela plaćanja negativno utječu na likvidnost i otežavaju financijsko upravljanje poduzeća. Ona također utječu na njihovu konkurentnost i profitabilnost u slučaju kad vjerovnik treba pribaviti vanjsko financiranje zbog zakašnjelog plaćanja. [...]
  - [...]
  - (17) Dužnikovo plaćanje smatra se zakašnjelim, u smislu prava na kamatu na zakašnjelo plaćanje, ako vjerovnik na datum dospijeca ne raspolaže iznosom duga pod uvjetom da je ispunio svoje zakonske i ugovorne obveze.
  - [...]
  - (19) Pravedna naknada vjerovniku za troškove naplate pretrpljene zbog zakašnjelog plaćanja nužna je kako bi se suzbila zakašnjela plaćanja. Troškovi naplate također bi trebali uključivati naplatu administrativnih troškova i naknadu internih troškova pretrpljenih zbog zakašnjelog plaćanja, za koju ova Direktiva treba odrediti fiksni najniži iznos koji se može zbrajati s kamatom na zakašnjelo plaćanje. Naknada u obliku fiksnog iznosa za cilj treba imati ograničavanje administrativnih i internih troškova vezanih uz naplatu. [...]
  - [...]
  - (22) Ova Direktiva ne bi trebala sprečavati plaćanja u obrocima odnosno periodična plaćanja. Međutim, svaki obrok odnosno uplata trebali bi biti plaćeni po dogovorenim uvjetima i trebali bi podlijegati pravilima o zakašnjelom plaćanju utvrđenima u ovoj Direktivi.”

4 Članak 1. te direktive, naslovljen „Predmet i područje primjene”, propisuje u svojim stavcima 1. i 2.:

„1. Cilj je ove Direktive suzbijanje zakašnjelih plaćanja u poslovnim transakcijama, da bi se osiguralo uredno funkcioniranje unutarnjeg tržišta i time potaknula konkurentnost poduzeća, posebno malih i srednjih.

2. Ova se Direktiva primjenjuje na sva plaćanja koja se izvršavaju kao naknada za poslovnu transakciju.”

5 U skladu s člankom 2. navedene direktive:

„U smislu ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. ‚poslovne transakcije’ znači transakcije između poduzeća ili između poduzeća i javnih tijela koje vode do isporuke robe, odnosno pružanja usluga, uz naknadu;

[...]

4. ‚zakašnjelo plaćanje’ znači plaćanje koje nije izvršeno unutar ugovornog ili zakonskog razdoblja plaćanja, pri čemu su zadovoljeni uvjeti utvrđeni u članku 3. stavku 1. odnosno članku 4. stavku 1;

[...]”

6 Članak 3. iste direktive, naslovljen „Transakcije između poduzeća”, predviđa, u svojem stavku 1.:

„Države članice osiguravaju da u poslovnim transakcijama između poduzeća vjerovnik ima pravo na kamatu na zakašnjelo plaćanje bez potrebe izdavanja požurnice, ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

(a) vjerovnik je ispunio svoje ugovorne i pravne obveze; i

(b) vjerovnik nije primio dospjeli iznos na vrijeme, osim ako dužnik nije odgovoran za kašnjenje.”

7 U skladu s člankom 5. Direktive 2011/7, naslovljenim „Vremenski raspored plaćanja”:

„Ova Direktiva ne dovodi u pitanje mogućnost da stranke, ovisno o mjerodavnim odredbama primjenjivog nacionalnog prava, dogovore vremenski raspored plaćanja koji predviđa plaćanje u obrocima. U takvim slučajevima, ako neki od obroka nije plaćen do dogovorenog datuma, kamata i naknada koje su predviđene u ovoj Direktivi izračunavaju se isključivo na temelju dospjelih iznosa.”

8 Članak 6. te direktive, naslovljen „Naknada za troškove naplate”, određuje:

„1. Države članice osiguravaju da u slučajevima kad se zaračuna kamata na zakašnjelo plaćanje u poslovnim transakcijama u skladu s člankom 3. ili 4. vjerovnik ima pravo dobiti od dužnika fiksni iznos od najmanje 40 eura.

2. Države članice osiguravaju da fiksni iznos iz stavka 1. bude potraživan bez potrebe slanja požurnice, kao naknada za vjerovnikove vlastite troškove naplate.

3. Vjerovnik uz fiksni iznos naveden u stavku 1. ima i pravo od dužnika dobiti razumnu naknadu za sve troškove naplate koji prelaze taj fiksni iznos i pretrpljeni su zbog dužnikova zakašnjelog plaćanja. To može uključivati troškove koji su pretrpljeni zbog, između ostalog, savjetovanja s odvjetnikom ili angažiranja agencije za naplatu dugova.”

- 9 Članak 7. navedene direktive, naslovljen „Nepravedni ugovorni uvjeti ili postupanja”, u stavku 1. propisuje:

„Države članice osiguravaju da ugovorni uvjet ili postupanje, vezani uz datum ili razdoblje plaćanja, kamatnu stopu na zakašnjelo plaćanje, odnosno, uz naknadu za troškove naplate, budu ili neizvršivi ili upotrijebljeni kao podloga za zahtjev za naknadu štete ako su posebno nepravedni prema vjerovniku.

Pri određivanju je li ugovorni uvjet ili postupanje posebno nepravedno prema vjerovniku u smislu prvog podstavka razmatraju se sve okolnosti slučaja, uključujući:

[...]

(c) pitanje ima li dužnik neki opravdan razlog odstupati [...] od fiksnog iznosa iz članka 6. stavka 1.”

Njemačko pravo

- 10 Članak 286. stavci 1. i 3. Bürgerliches Gesetzbuch (Građanski zakonik, u daljnjem tekstu: BGB) glasi:

„(1) Ako dužnik ne postupi po vjerovnikovoj požurnici koja uslijedi po nastupanju dospelosti, tada on tom požurnicom pada u zakašnjenje. Učinak jednak požurnici imaju i podizanje tužbe za izvršenje i dostava platnog naloga u postupku za izdavanje platnog naloga.

[...]

(3) Dužnik potraživanja naknade pada u zakašnjenje ako ga ne ispuni najkasnije unutar trideset dana od dospelosti i primitka računa ili jednakovrijednog naloga za plaćanje; [...]”

- 11 Članak 288. stavak 5. tog zakonika predviđa:

„U slučaju potraživanja naknade, vjerovnik ima pravo i na isplatu fiksnog iznosa od 40 eura od dužnika koji je pao u zakašnjenje, ako nije riječ o potrošaču. To vrijedi i u slučaju kad je, u pogledu tog potraživanja, riječ o plaćanju predujma ili drugom obliku obročnog plaćanja. Fiksni iznos iz prve rečenice odbija se od iznosa dugovane naknade, ako ta naknada ima za cilj naknaditi troškove koje je vjerovnik imao pri ostvarivanju svojih prava.”

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 12 Društva Domus i MBI, dva poduzeća osnovana u skladu s njemačkim pravom, sklopila su 21. kolovoza 2019. ugovor o održavanju softvera koji je pribavilo drugonavedeno poduzeće, u zamjenu za mjesečnu isplatu iznosa od 135 eura, uvećanog za porez na dodanu vrijednost (PDV), a koji je dospijevao na početku svakog obračunskog razdoblja.

- 13 Društvo Domus je 11. rujna 2019., 1. listopada 2019. i 1. siječnja 2020., na temelju tog ugovora, uzastopno izdalo račune za rujnu 2019. (133,04 eura), za mjesec od listopada do prosinca 2019. (399,13 eura) i za mjesec od siječnja do ožujka 2020. (399,13 eura). Društvu MBI su računi svaki put dostavljeni dan nakon njihova izdavanja.
- 14 Budući da ti računi nisu bili podmireni po dospijeću, društvo Domus je Amtsgerichtu München (Općinski sud u Münchenu, Njemačka) podnijelo tužbu kojom je zatražilo da se društvu MBI naloži da mu plati nepodmireni dio glavnice, zajedno sa zateznim kamatama, kao i fiksnu naknadu od 40 eura za svaki od triju nepodmirenih računa, odnosno ukupno 120 eura, na temelju članka 288. stavka 5. BGB-a, a na ime troškova naplate koje je imalo.
- 15 Taj je sud prihvatio zahtjev društva Domus u pogledu nepodmirenog dijela glavnice. Međutim, naložio je društvu MBI plaćanje samo jednog fiksnog iznosa od 40 eura, s kamatama. Navedeni je sud smatrao da je, s obzirom na to da je riječ o jednom te istom ugovoru iz kojeg proizlaze periodična plaćanja, društvo Domus – na temelju teleološkog tumačenja članka 288. stavka 5. BGB-a, kojim se u njemačko pravo prenosi članak 6. Direktive 2011/7 – imalo pravo na samo jedan fiksni iznos.
- 16 Društvo Domus je protiv te presude podnijelo žalbu Landgerichtu München I (Zemaljski sud u Münchenu I, Njemačka), sudu koji je uputio zahtjev, zahtijevajući da se društvu MBI naloži plaćanje iznosa od 80 eura, koji odgovara preostalim dvama zatraženim fiksnim iznosima.
- 17 Sud koji je uputio zahtjev navodi da je sklon tumačiti Direktivu 2011/7 na način da veći broj potraživanja koja proizlaze iz jednog te istog ugovora, nastalih zbog zakašnjelih plaćanja periodičnih naknada, daje pravo na plaćanje fiksnog iznosa od najmanje 40 eura za svako zasebno potraživanje.
- 18 U tim je okolnostima Landgericht München I (Zemaljski sud u Münchenu I) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Trebali li članak 6. stavke 1. i 2., u vezi s člankom 3. Direktive [2011/7], tumačiti na način da u slučaju periodičnih potraživanja naknade iz jednog te istog ugovornog odnosa za svako pojedino potraživanje naknade postoji pravo na isplatu fiksnog iznosa od najmanje 40 eura?”

O prethodnom pitanju

- 19 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 6. stavak 1. Direktive 2011/7, u vezi s njezinim člankom 3., tumačiti na način da se, kada jedan te isti ugovor predviđa periodične isporuke robe ili periodična pružanja usluga, pri čemu se za svaku odnosno za svako od njih mora platiti unutar određenog roka, minimalni fiksni iznos od 40 eura duguje za svako zakašnjelo plaćanje, na ime naknade vjerovniku za troškove naplate, ili se tu naknadu duguje jednokratno, neovisno o broju zakašnjelih plaćanja.
- 20 U tom pogledu valja, kao prvo, podsjetiti na to da članak 6. stavak 1. Direktive 2011/7 nalaže državama članicama da osiguravaju da, u slučajevima kad se zaračuna kamata na zakašnjelo plaćanje u poslovnim transakcijama, vjerovnik ima pravo dobiti od dužnika fiksni iznos od najmanje 40 eura na ime naknade za troškove naplate. Usto, stavak 2. tog članka nalaže državama članicama da osiguravaju da se taj minimalni fiksni iznos duguje automatski, čak i bez slanja pozurnice dužniku, i to kao naknada za vjerovnikove vlastite troškove naplate. Naposljetku,

stavak 3. navedenog članka priznaje vjerovniku pravo da, uz minimalni fiksni iznos od 40 eura, od dužnika dobije i razumnu naknadu za sve troškove naplate koji prelaze taj fiksni iznos i pretrpljeni su zbog dužnikova zakašnjelog plaćanja.

- 21 Pojam „zakašnjelo plaćanje”, koji je temelj vjerovnikova prava da od dužnika dobije ne samo kamate na zakašnjelo plaćanje, na temelju članka 3. stavka 1. Direktive 2011/7, nego i minimalni fiksni iznos od 40 eura, na temelju članka 6. stavka 1. te direktive, definiran je u članku 2. točki 4. navedene direktive kao plaćanje koje nije izvršeno unutar ugovornog ili zakonskog razdoblja plaćanja. Budući da ista direktiva obuhvaća, u skladu s njezinim člankom 1. stavkom 2., „sva plaćanja koja se izvršavaju kao naknada za poslovnu transakciju”, taj pojam „zakašnjelo plaćanje” primjenjuje se na sve poslovne transakcije razmatrane pojedinačno (vidjeti u tom smislu presudu od 20. listopada 2022., BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, t. 28.).
- 22 Kao drugo, članak 6. stavak 1. Direktive 2011/7 definira pretpostavke za pravo na minimalni fiksni iznos od 40 eura na način da, što se tiče poslovnih transakcija između poduzeća, upućuje na članak 3. te direktive. Taj članak u svojem stavku 1. predviđa da države članice osiguravaju da, u poslovnim transakcijama, vjerovnik koji je ispunio svoje obveze i koji nije o dospijeću primio dugovani iznos, ima pravo zahtijevati kamate na zakašnjelo plaćanje, bez potrebe izdavanja požurnice, osim ako dužnik nije odgovoran za kašnjenje (vidjeti po analogiji presudu od 20. listopada 2022., BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, , t. 31. i navedenu sudsku praksu).
- 23 Iz prethodno navedenog proizlazi, s jedne strane, da se pravo na zakonsku kamatu na zakašnjelo plaćanje predviđeno člankom 3. stavkom 1. Direktive 2011/7, kao i pravo na minimalni fiksni iznos, predviđeno člankom 6. stavkom 1. te direktive, koji nastaju zbog „zakašnjelog plaćanja” u smislu članka 2. točke 4. navedene direktive, vezuju za „poslovne transakcije” razmatrane pojedinačno. S druge strane, pravo na te zakonske kamate, kao i na taj fiksni iznos, automatski nastaje po isteku razdoblja plaćanja predviđenog u članku 3. stavcima 3. do 5. iste direktive, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti iz njegova stavka 1. Uvodnom se izjavom 17. Direktive 2011/7 u tom pogledu navodi da se „[d]užnikovo plaćanje smatra [...] zakašnjelim, u smislu prava na kamatu na zakašnjelo plaćanje, ako vjerovnik na datum dospijeća ne raspolaže iznosom duga pod uvjetom da je ispunio svoje zakonske i ugovorne obveze” (vidjeti u tom smislu presudu od 20. listopada 2022., BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, t. 32.).
- 24 Kad je riječ o pretpostavkama za pravo na kamate na zakašnjelo plaćanje odnosno na minimalni fiksni iznos, ni članak 3. stavak 1. ni članak 6. stavak 1. Direktive 2011/7 ne sadržavaju razliku ovisno o tome proizlaze li plaćanja koja nisu podmirena po dospijeću iz jednog te istog ugovora ili ne. Stoga se tekstom tih odredaba ne može poduprijeti tumačenje prema kojem se, u slučaju samo jednog ugovora, vjerovniku duguje minimalni fiksni iznos od 40 eura na ime naknade za troškove naplate samo jednom, neovisno o broju različitih plaćanja koja su zakašnjela.
- 25 To je utvrđenje potkrijepljeno člankom 5. Direktive 2011/7, koji se odnosi na slučaj koji je, u svrhu primjene te direktive, usporediv sa slučajem o kojem je riječ u glavnom postupku. Naime, iz tog članka, u vezi s uvodnom izjavom 22. navedene direktive, proizlazi da se, kada su se stranke sporazumjele o vremenskom rasporedu plaćanja koji predviđa plaćanje u obrocima, minimalni fiksni iznos od 40 eura na ime naknade za troškove naplate obračunava za svaki obrok plaćanja koji nije plaćen po dospijeću.

- 26 Prema tome, iz doslovnog i kontekstualnog tumačenja članka 6. stavaka 1. i 2. Direktive 2011/7 proizlazi da se minimalni fiksni iznos od 40 eura, na ime naknade za troškove naplate, vjerovniku koji je ispunio svoje obveze duguje za svako plaćanje koje nije izvršeno po dospijeću kao naknada za poslovnu transakciju potvrđenu u računu ili odgovarajućem zahtjevu za plaćanje, uključujući slučaj više zakašnjelih plaćanja periodičnih isporuka robe ili periodičnih pružanja usluga, izvršenih u okviru jednog te istog ugovora, osim ako dužnik nije odgovoran za ta zakašnjenja (vidjeti u tom smislu presudu od 20. listopada 2022., BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, t. 34.).
- 27 Kao treće, to je tumačenje članka 6. Direktive 2011/7 potvrđeno njezinim ciljem. Naime, iz članka 1. stavka 1. te direktive, u vezi s njezinom uvodnom izjavom 3., proizlazi da ona ima za cilj ne samo odvratanje od kašnjenja u plaćanju, sprečavajući da ona postanu financijski privlačna dužnicima zbog niskih kamatnih stopa zaračunatih u takvoj situaciji, odnosno njihova nepostojanja, nego i učinkovitu zaštitu vjerovnika od takvih kašnjenja, time što mu se osigurava što potpunija naknada troškova naplate koji su mu nastali. U tom se pogledu u uvodnoj izjavi 19. navedene direktive pojašnjava, s jedne strane, da bi troškovi naplate također trebali uključivati naplatu administrativnih troškova i naknadu internih troškova pretrpljenih zbog zakašnjelog plaćanja i, s druge strane, da bi naknada u obliku fiksnog iznosa za cilj trebala imati ograničavanje administrativnih i internih troškova vezanih uz naplatu (vidjeti u tom smislu presudu od 20. listopada 2022., BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, t. 35. i 36.).
- 28 U tom smislu, činjenica da dužnik nakupi nekoliko zakašnjelih plaćanja periodičnih isporuka robe ili periodičnih pružanja usluga, u okviru izvršavanja jednog te istog ugovora, ne može imati za posljedicu smanjenje minimalnog fiksnog iznosa koji se duguje na ime naknade troškova naplate za svako zakašnjelo plaćanje na jedan jedinstveni fiksni iznos. Tim bi se smanjenjem, prije svega, oduzeo korisni učinak članku 6. Direktive 2011/7, čiji je cilj, kao što je to istaknuto u prethodnoj točki, ne samo odvratanje od tih kašnjenja u plaćanju nego i to da se tim iznosima nadoknade „vjerovnikov[i] vlastit[i] troškov[i] naplate”, pri čemu se ti troškovi povećavaju razmjerno broju plaćanja i iznosima koje dužnik ne plaća po dospijeću. Navedeno bi smanjenje, nadalje, bilo jednako tomu da se dužniku odobri odstupanje od prava na fiksni iznos iz članka 6. stavka 1. te direktive, a da to odstupanje nije opravdano nikakvim „opravdanim razlogom” u smislu članka 7. stavka 1. drugog podstavka točke (c) navedene direktive. Konačno, smanjenjem o kojem je riječ bi se dužnika oslobodilo dijela financijskog tereta koji proizlazi iz njegove obveze da, na ime svakog plaćanja nepodmirenog po dospijeću, plati fiksni iznos od 40 eura, predviđen tim člankom 6. stavkom 1. (vidjeti u tom smislu presudu od 20. listopada 2022., BFF Finance Iberia, C-585/20, EU:C:2022:806, t. 37.).
- 29 S obzirom na prethodno navedeno, na postavljeno pitanje valja odgovoriti tako da članak 6. stavak 1. Direktive 2011/7, u vezi s člankom 3. te direktive, treba tumačiti na način da se, kada jedan te isti ugovor predviđa periodične isporuke robe ili periodična pružanja usluga, pri čemu se za svaku odnosno za svako od njih mora platiti unutar određenog roka, minimalni fiksni iznos od 40 eura na ime naknade za troškove naplate vjerovniku duguje za svako zakašnjelo plaćanje.

Troškovi

- 30 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (osmo vijeće) odlučuje:

Članak 6. stavak 1. Direktive 2011/7/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o borbi protiv kašnjenja u plaćanju u poslovnim transakcijama, u vezi s člankom 3. te direktive,

treba tumačiti na način da se:

kada jedan te isti ugovor predviđa periodične isporuke robe ili periodična pružanja usluga, pri čemu se za svaku odnosno za svako od njih mora platiti unutar određenog roka, minimalni fiksni iznos od 40 eura na ime naknade za troškove naplate vjerovniku duguje za svako zakašnjelo plaćanje.

Potpisi